

PROGRAMA DE L'ASSIGNATURA 20255. HISTÒRIA ECONÒMICA MUNDIAL CURS 1999-2000

**Professors de teoria: ESTEVE DEU (Grup 60) PERE FATJÓ (Grups 10, 20 i 50)
Professors de pràctiques: MONTSERRAT LLONCH (Grups 10, 20, 50 i 60)**

1. OBJECTIUS.

L'assignatura d'Història Econòmica Mundial, obligatòria en el pla d'estudis, pretén oferir una visió panoràmica de l'evolució econòmica mundial des del procés de transició de les societats preindustrials cap a les societats desenvolupades fins als nostres dies. El programa es presentarà dividit en cinc grans temes, en els quals es tractaran tant les visions de conjunt, per destacar els mecanismes que intervenen en l'evolució econòmica i la seva interrelació, com les particularitats específiques de països i grans regions econòmiques, tot aprofitant els continguts dels temes per aprofundir en el coneixement d'un aparell conceptual adequat. El desenvolupament del temari es farà en base a classes teòriques i sessions pràctiques.

Aquesta assignatura presenta punts de contacte amb las assignatures "Introducció a l'Economia" (24782) i "Economia Espanyola i Mundial" (24781). També constituïx una bona base per al posterior estudi de l'assignatura "Macroeconomia" (20266). Permet als estudiants adquirir una visió global i a llarg termini del desenvolupament de l'economia mundial i fa possible una comprensió més completa del funcionament real de l'economia en les societats contemporànies.

Igualment és un fonament indispensable per poder cursar amb posterioritat les assignatures optatives "Història Econòmica d'Espanya" (24819) i "Història de l'Empresa" (20274).

2. REQUISITS.

Per a l'estudi d'aquesta assignatura és recomanable tenir alguns coneixements d'Història Contemporània (política i social), molt especialment en el que es refereix als temes 3, 4 i 5 del programa. Per als estudiants que vinguin de Formació Professional o de l'antic Batxillerat o del nou E.S.O. i no hagin estudiat Història, és aconsellable que, sempre que sigui necessari, consultin algun dels títols citats als apartats núms. 6 i 8 d'aquest programa.

3. PER ESTUDIAR L'ASSIGNATURA.

Per al seguiment de l'assignatura es recomana:

1. Assistència regular a les classes teòriques i pràctiques.
2. Realització dels exercicis de les classes de teoria i de pràctiques.
3. Consultes amb el professor, a classe o a tutories, per resoldre problemes de comprensió o de qualsevol altra mena.
4. Lectura del títol elegit de la bibliografia obligatòria des del mateix començament del curs.
5. Estudi regular del temari explicat a classe, tant de teoria com de pràctiques. Sempre és útil passar a net els apunts de classe, cada setmana o cada quinze dies, com una forma de recapitular els coneixements adquirits i per detectar problemes de comprensió.

4. TEMARI.

TEMA 1. DE LES ECONOMIES PREINDUSTRIALS A LES ECONOMIES INDUSTRIALITZADES.

1. El model de creixement econòmic preindustrial.
 - 1.1 La base energètica de l'economia preindustrial.
 - 1.2 Els desequilibris població-recursos: les crisis de subsistència.
 - 1.3 Les limitacions del model preindustrial.
2. Revolució industrial i models d'industrialització..
 - 2.1 El canvi en el model energètic.
 - 2.2 Aspectes demogràfics de la industrialització.
 - 2.3 Transformacions en l'agricultura i en les manufactures.
 - 2.4 Noves formes d'organització econòmica.
 - 2.5 Models històrics d'industrialització
 - 2.6 La formació d'una economia internacional en el segle XIX.

TEMA 2. CRISI I TRANSFORMACIONS DE LES ECONOMIES CAPITALISTES.

1. La crisi de final del segle XIX.
 - 1.1 La depressió en el sector primari internacional.
 - 1.2 Els problemes en els sectors industrials.
 - 1.3 Reaccions davant de la crisi: proteccionisme, expansió colonial i processos de concentració empresarial.
2. La Primera Guerra Mundial.
 - 2.1 Aproximació a les causes del conflicte.
 - 2.2 L'economia de guerra i el finançament de les despeses bèl·liques.
 - 2.3 Els costos humans i materials de la guerra.
 - 2.3 El Tractat de Versalles i la remodelació del mapa europeu.
3. La revolució russa i la consolidació del nou estat socialista.
 - 3.1 La guerra civil i el deteriorament de l'activitat econòmica.
 - 3.2 La lenta aplicació d'un nou model econòmic.
 - 3.3 L'assentament del nou estat soviètic.

TEMA 3. LA INESTABILITAT ECONÒMICA DEL PERÍODE D'ENTREGUERRES.

1. L'economia internacional en la dècada dels anys vint.
 - 1.1 Els problemes econòmics heretats del final de la guerra.
 - 1.2 Les dificultats per a la reconstrucció i per a la reactivació econòmica a Europa.
 - 1.3 La consolidació de l'hegemonia econòmica dels Estats Units.
 - 1.4 La reactivació econòmica general de la segona meitat dels anys vint i els seus límits.
2. La crisi del 1929 i la depressió dels anys trenta.
 - 2.1 El crack borsari i la crisi bancària.
 - 2.2 Interpretacions sobre les causes de la crisi.
 - 2.3 La conversió de la crisi en depressió i la seva difusió a nivell internacional.
3. Reaccions davant de la crisi.
 - 3.1 Polítiques comercials i monetàries en l'àmbit de les relacions internacionals.
 - 3.2 Polítiques nacionals anticrisi: el New Deal als Estats Units i la diversitat de propostes als països europeus.
 - 3.3 Les dificultats de reacció en els països no industrialitzats.
4. Reconstrucció i creixement econòmic a l'URSS.
 - 4.1 La Nova Política Econòmica.
 - 4.2 El debat sobre el model de desenvolupament.
 - 4.3 La col·lectivització de l'agricultura i la industrialització accelerada.

TEMA 4. LA II GUERRA MUNDIAL I LA RECONSTRUCCIÓ ECONÒMICA.

1. La Guerra i les seves conseqüències.
 - 1.1 Les potències de l'Eix: l'agressió planificada i el fracàs de les economies de guerra.
 - 1.2 La resposta dels Aliats: la decisiva contribució dels Estats Units.
 - 1.3 Els costos de la Guerra: pèrdues humanes, desplaçaments de població i destruccions materials.
2. La reconstrucció i el nou marc internacional.
 - 2.1 La reafirmació de la primacia econòmica del Estats Units.
 - 2.2 El Pla Marshall i la reconstrucció de l'Europa Occidental.
 - 2.3 La reconstrucció del Japó.
 - 2.4 Els acords de Bretton-Woods: els nous organismes internacionals.
 - 2.5 La creació del bloc socialista sota l'hegemonia soviètica i la reconstrucció de l'Europa Oriental.
3. El creixement sostingut dels anys cinquanta i seixanta a nivell mundial.
 - 3.1 Europa Occidental, Japó i els Estats Units.
 - 3.2 Els països del bloc socialista.
 - 3.3 Les dificultats dels països menys desenvolupats.

TEMA 5. L'ECONOMIA INTERNACIONAL EN ELS ANYS SETANTA I VUITANTA.

1. Una visió general del període.
 - 1.1 La irregularitat del creixement econòmic.
 - 1.2 Creixement econòmic i aprofundiment de les desigualtats.
2. El creixement desigual.
 - 2.1 Desenvolupament tecnològic i hegemonia financera dels països industrials avançats.
 - 2.2 Les limitacions del creixement en les economies de planificació centralitzada.
 - 2.3 L'emergència dels països del sud-est asiàtic.
 - 2.4 La situació econòmica dels països subdesenvolupats.

5. LECTURA OBLIGATÒRIA.

- LANDES, David S. (1999), *La riqueza y la pobreza de las naciones. Por qué algunas son tan ricas y otras tan pobres*, Ed. Crítica, Barcelona.
- JONES, Eric L. (1997), *Crecimiento recurrente. El cambio económico en la historia mundial*, Ed. Alianza Universidad, Madrid.
- GALBRAITH, John K. (1994), *Un viaje por la economía de nuestro tiempo*, Ed. Ariel, Barcelona.
- JONES, Eric L. (1990), *El milagro europeo. Entorno, economía y geopolítica en la historia de Europa y Asia*, Ed. Alianza Universidad, Madrid.
- LIVI-BACCI, Massimo (1990), *Historia mínima de la población mundial*, Ed. Ariel, Barcelona.

L'objectiu d'aquesta lectura es proporcionar a l'alumne uns valors afegits a les explicacions impartides a classe:

1. Familiarització amb textos de nivell universitari, que no siguin només manuals elementals, escrits per especialistes de reconegut prestigi internacional.
2. Adquisició d'experiència en la lectura de textos més complexos del nivell propi de l'ensenyament secundari, de tal manera que l'alumne es vegi obligat a realitzar un esforç de comprensió i de síntesi, per poder ser capaç d'assimilar les principals tesis exposades per l'autor del llibre.
3. Obtenir una visió àmplia de la història econòmica mundial que superi la visió forçosament més reduïda impartida a classe.

6. BIBLIOGRAFIA BÀSICA.

- PALAFOX, Jordi (Coord.) (1997), *Curso de Historia de la Economía*, Ed. Tirant lo Blanch, Valencia.
- ARACIL, Rafael i SEGURA, Antoni (1995), *Historia económica mundial y de España*, Ed. Teide, Barcelona.

7. BIBLIOGRAFIA COMPLEMENTÀRIA.

TEMA 1.

- WRIGLEY, E.A. (1993), *Cambio, continuidad y azar*, Barcelona, Ed. Crítica.
- MORI, Giorgio (1983), *La revolución industrial*, Barcelona, Ed. Crítica. (Capítol 3: pp. 44-65).
- KENWOOD, A.G. I LOUGHEED, A.L. (1989), *Historia del desarrollo económico internacional*, Madrid, Ed. Istmo. (Primera part: pp. 21-270).

TEMA 2.

- KENWOOD, A.G. I LOUGHEED, A.L. (1989), *Historia del desarrollo económico internacional*, Madrid, Ed. Istmo. (Primera part: pp. 21-270).
- ALDCROFT, D.H. (1997), *Historia de la economía europea, 1914-1990*, Barcelona, Ed. Crítica. (pp. 15-44).

TEMA 3.

- ALDCROFT, D.H. (1997), *Historia de la economía europea, 1914-1990*, Barcelona, Ed. Crítica.

(pp. 45-118).

- KENWOOD, A.G. I LOUGHEED, A.L. (1989), *Historia del desarrollo económico internacional*, Madrid, Ed. Istmo. (Segona part: pp.273-372).

TEMA 4.

- ALDCROFT, D.H. (1997), *Historia de la economía europea, 1914-1990*, Barcelona, Ed. Crítica. (pp. 119-223).

- MADDISON, A. (1991), *Historia del desarrollo económico capitalista. Sus fuerzas dinámicas*, Barcelona, Ed. Ariel. (Capítols 5 i 6: pp. 95-139).

TEMA 5.

- ALDCROFT, D.H. (1997), *Historia de la economía europea, 1914-1990*, Barcelona, Ed. Crítica. (pp. 225-317).

- TODARO, M.P. (1988), *El desarrollo económico del Tercer Mundo*, Madrid, Alianza Universidad.

8. CINTES DE VIDEO PER A INFORMACIÓ COMPLEMENTÀRIA.

- Bosque, abadía, municipio.
- Ciudad i campo.
- La farga.
- La màquina de vapor.
- Els teixits.
- La mecanització de la filatura tèxtil.
- Revolució Industrial.
- Indústria e Imperio.
- La época de la Primera Guerra Mundial.
- La época de entreguerras I.
- La época de entreguerras II.
- El ascenso de Hítler.
- La Segunda Guerra Mundial.

9. CRITERIS D'AVAUACIÓ.

Per a l'avaluació de la matèria de l'assignatura es farà un examen escrit en el qual caldrà respondre a diverses qüestions, tant de caràcter pràctic com teòric, referides als continguts exposats a les classes teòriques i pràctiques al llarg del curs i als continguts de la bibliografia obligatòria. D'aquest exercici es valoraran: el nivell de coneixement dels esdeveniments econòmics corresponents a unes etapes determinades, la correcció en la interpretació d'aquests fets i el domini de l'aparell conceptual en les respostes donades.

La realització i presentació dels exercicis de les classes de teoria i de pràctiques tindrà una incidència positiva en la nota final fins a 1 punt (0'5 els exercicis de teoria i 0'5 els exercicis de pràctiques).

L'examen constarà de quatre parts:

1. Un exercici tipus test (10 preguntes obligatòries sobre teoria) amb un valor total de 4 punts.
2. Una pregunta específica, a escollir entre dues, sobre teoria amb un valor de 2 punts.
3. Una pregunta específica sobre la bibliografia obligatòria amb un valor de 2 punts.
4. Un exercici pràctic obligatori amb un valor de 2 punts.

10. HORARIS DE TUTORIA.

ESTEVE DEU. (despatx S/225)

Divendres: de 17,45 a 18,45.

e-mail: e_deu@euee.uab.es

PERE FATJÓ. (despatx S/225)

Dilluns: de 10'45 a 11'45; Dimarts: de 10'45 a 11'45 i de 15,30 a 16,30.

e-mail: p_fatjo@euee.uab.es

MONTSERRAT LLONCH. (despatx 014)

26 d'abril (11,00 a 12,00), 4 de maig (17,45 a 18,45), 17 de maig (11,00 a 12,00)

18 de maig (11,00 a 12,00), 25 de maig (17,45 a 18,45)

e-mail: mllonch@volcano.uab.es